

Analiza podwójnej istotności – praktyczny przewodnik w sprawozdawczości firm

Przejdź do produktu na ksiegarnia.beck.pl

Weronika Czaplewska, Beata Gaś-Sadowska

Rozdział I. Kontekst regulacyjny analizy podwójnej istotności

CSRD (Dyrektywa o sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju, Corporate Sustainability Reporting Directive) to unijna dyrektywa, która nakłada na przedsiębiorstwa obowiązki w zakresie raportowania zrównoważonego rozwoju. Jej celem jest zwiększenie transparentności i porównywalności danych ESG (*Environmental, Social, Governance*) oraz zapewnienie, że firmy ujawniają szczegółowe informacje o swoim wpływie na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny.

Dyrektywa CSRD, która weszła w życie 5.1.2023 r., zrewolucjonizowała raportowanie zrównoważonego rozwoju i wprowadziła nowe standardy w jego zakresie. Do polskiego porządku prawnego została zaimplementowana za pomocą ZmRachunkU24(2). Zgodnie z jej zapisami, większość nowych przepisów zaczęła obowiązywać od 1.1.2025 r.

1. Geneza zmian dyrektywy CSRD

Dyrektywa CSRD zastępuje wcześniejszą dyrektywę NFRD (Non-Financial Reporting Directive) i rozszerza zakres podmiotów zobowiązanych do raportowania. Nowe wymogi dyrektywy CSRD obejmują nie tylko największe podmioty interesu publicznego – jak było to w przypadku raportowania niefinansowego NFRD – lecz także duże przedsiębiorstwa nienotowane oraz małe i średnie przedsiębiorstwa interesu publicznego. Dyrektywa CSRD wprowadza ponadto szerszy zakres tematów oraz bardziej szczegółowe wymogi, które dotyczą składania raportów i koncentrują się na sprawozdawczości przedsiębiorstw w zakresie zrównoważonego rozwoju.

2. Pierwotny harmonogram wdrażania dyrektywy CSRD

Wprowadzone przez dyrektywę CSRD nowe obowiązki sprawozdawcze będą wdrażane stopniowo. Pierwotny harmonogram wdrażania dyrektywy obejmował obowiązkiem raportowania zrównoważonego rozwoju w pierwszej kolejności te przedsiębiorstwa, które wcześniej podlegały dyrektywie NFRD (raportowanie za 2024 r. nastąpiło w 2025 r.).

Od 2025 r. dyrektywa CSRD miała objąć pozostałe duże przedsiębiorstwa, które spełniają kryteria CSRD, a od 2026 r. obowiązek raportowania miał zostać rozszerzony na małe i średnie przedsiębiorstwa interesu publicznego. Harmonogram wdrażania dyrektywy uległ jednak zmianie, w związku z wprowadzeniem pakietu Omnibus.

3. Omnibus – najnowsze zmiany w dyrektywie CSRD

Regulacje w obszarze zrównoważonego rozwoju pozostają w fazie dynamicznych zmian, co wymaga od organizacji podlegających raportowaniu stałego ich monitorowania oraz dostosowywania się do aktualnych przepisów. W lutym 2025 r. zaproponowano pakiet zmian do dyrektywy CSRD. W niniejszym rozdziale przedstawiono stan prac na czerwiec 2025 r.

W odpowiedzi na głosy biznesu o zbyt szybkim tempie i nadmiernych obciążeniach wynikających z nowych regulacji z zakresu zrównoważonego rozwoju, UE w 2025 r. wdrożyła mechanizm „*Stop-the-clock*”. Jest to część szerszego pakietu Omnibus I (*Simplification*) zaproponowanego przez KE w lutym 2025 r., który ma na celu uproszczenie przepisów ESG i odciążenie przedsiębiorców. Mechanizm „*Stop-the-clock*” został uchwalony w trybie pilnym – Parlament Europejski zatwierdził go 3.4.2025 r., a Rada UE formalnie przyjęła 14.4.2025 r. Nowa dyrektywa, zwana potocznie „*Stop-the-clock*”, obowiązuje od kwietnia 2025 r. i wprowadza odroczenie kluczowych terminów związanych z raportowaniem zrównoważonego rozwoju.

Dla firm, które jeszcze nie rozpoczęły raportowania według nowych zasad, mechanizm „*Stop-the-clock*” wydłuża wcześniej obowiązujące terminy o dwa lata. W praktyce oznacza to, że duże przedsiębiorstwa, które miały po raz pierwszy sporządzać raporty za 2025 r., zrobią to dopiero za 2027 r. (raport będzie opublikowany w 2028 r.). Podobnie notowane na giełdzie MŚP, zamiast raportować od 2026 r., będą objęte obowiązkiem dopiero od 2028 r. Należy podkreślić, że „pierwsza fala firm”, tzw. *Wave 1*, czyli duże jednostki interesu publicznego zatrudniające ponad 500 pracowników, nie otrzymała odroczenia, w związku z czym była zobowiązana do opublikowania sprawozdań zrównoważonego rozwoju za rok 2024. Natomiast firmy z „drugiej fali” (pozostałe duże jednostki) oraz „trzeciej fali” (notowane MŚP) zyskały dodatkowe dwa lata. Dzięki temu pierwsze raporty wielu firm zostaną opublikowane dopiero w 2028 r. za rok 2027, co daje więcej czasu na przygotowania. Na państwach członkowskich spoczywa obowiązek dokonania transpozycji dyrektywy i dostosowania krajowych aktów prawnych w terminie do 31.12.2025 r. Polska przyjęła już stosowne przepisy wdrażające nowe terminy obowiązków sprawozdawczych na mocy ZmRachunkU25. Mechanizm „*Stop-the-clock*” zmniejsza obowiązki, ale nie zdejmuje ich w pełni. Firmy, które zignorują przygotowania, mogą

znaleźć się w trudnej sytuacji, gdy skończy się okres przejściowy. Po upływie odroczeń organy nadzoru będą miały podstawę do nakładania kar za brak sprawozdawczości w zakresie zrównoważonego rozwoju.

4. Atestacja i porównywalność raportów ESG

Sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju podlega weryfikacji przez biegłego rewidenta. Celem atestacji jest zwiększenie wiarygodności i transparentności raportów.

Podczas weryfikacji każdego raportu biegli rewidenci zwracają szczególną uwagę na:

- 1) zgodność i kompletność danych – celem upewnienia się, że raport zawiera wszystkie wymagane informacje i jest zgodny z obowiązującymi standardami;
- 2) metodykę i metodologię – ocenę, czy zastosowane metody raportowania są rzetelne i spójne;
- 3) źródła danych – analizę ich wiarygodności i poprawności;
- 4) dokumentację i transparentność – celem sprawdzenia, czy organizacja udokumentowała sposób gromadzenia i przetwarzania informacji.

W ramach atestacji oceny podwójnej istotności BRASZR (Biegły Rewident Atestacji Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju) rozważa czy:

- 1) opis przeprowadzonej przez kierownika jednostki oceny podwójnej istotności w sprawozdawczości zrównoważonego rozwoju jest zgodny ze zrozumieniem uzyskanym przez BRASZR oraz czy uwzględnia wszystkie ujawnienia wymagane przez ESRS w tym zakresie;
- 2) kierownik jednostki wdrożył proces komunikowania się z interesariuszami (na potrzeby oceny podwójnej istotności oraz na inne potrzeby) i czy sposób/zakres pytań interesariuszy był adekwatny dla jednostki (zakres interesariuszy, zakres pytań skierowanych do interesariuszy);
- 3) kierownik jednostki podsumował wynik dialogu z interesariuszami;
- 4) w ramach oceny podwójnej istotności rozważono wszystkie kwestie związane ze zrównoważonym rozwojem wynikające z ESRS 1 i AR16 oraz inne zagadnienia specyficzne dla jednostki;
- 5) w ocenie podwójnej istotności zidentyfikowano oraz uwzględniono łańcuch wartości oraz – w przypadku grup kapitałowych – czy uwzględniono wszystkie jednostki z grupy;
- 6) udokumentowane zostały dokonane osądy (w tym uzasadnienia dla aspektów uznanych za nieistotne) oraz udział kierownika jednostki w tym procesie;
- 7) w ramach oceny podwójnej istotności, w tym identyfikacji potencjalnie istotnych kwestii, wykorzystano porównanie z podobnymi jednostkami lub opracowania naukowe i branżowe oraz odniesienia do innych dostępnych materiałów (np. ratingów ESG);
- 8) identyfikacja ryzyk i szans na potrzeby istotności finansowej jest spójna z ryzykami w ramach systemu zarządzania ryzykiem w jednostce¹.

---

¹ Załącznik do uchwały Nr 854/20a/2025 Krajowej Rady Biegłych Rewidentów z 23.1.2025 r., Krajowy Standard Usług Atestacji Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju 3002pl.

5. Struktura raportu zgodnego z CSRD

Trzy obszary raportowania:

- 1) Strategia i model biznesowy – opisuje, w jaki sposób firma uwzględnia kwestie ESG w swojej strategii oraz jak wpływają one na długoterminową wartość przedsiębiorstwa;
- 2) Implementacja – obejmuje cele, polityki i działania podejmowane w ramach ESG oraz sposób ich realizacji;
- 3) Weryfikacja i wyniki – koncentruje się na pomiarze skuteczności działań, wskaźnikach i metodach monitorowania postępów.

Trzy główne tematy ESG:

E – Środowisko (*Environmental*) – dotyczy wpływu organizacji na klimat, gospodarke zasobami, emisje gazów cieplarnianych i inne aspekty środowiskowe.

S – Społeczeństwo (*Social*) – obejmuje relacje z pracownikami, społecznościami lokalnymi, łańcuchem dostaw oraz poszanowanie praw człowieka.

G – Ład korporacyjny (*Governance*) – dotyczy struktury zarządzania, systemów kontroli, etyki biznesowej i transparentności.

6. Zakres tematyczny – środowisko, społeczeństwo, ład zarządczy

W aspekcie środowiskowym firmy ujawniają dane, które dotyczą m.in. emisji gazów cieplarnianych, strategii dekarbonizacji, wpływu na klimat, efektywności energetycznej, gospodarki obiegu zamkniętego oraz zrównoważonego wykorzystywania zasobów naturalnych. Obszar społeczny obejmuje informacje o prawach człowieka, warunkach pracy, równości płci, o zdrowiu i bezpieczeństwie pracowników, relacjach ze społecznościami lokalnymi, odpowiedzialności w łańcuchu dostaw oraz wpływie na konsumentów i użytkowników końcowych. Natomiast w zakresie ładu korporacyjnego firmy ujawniają dane na temat kultury korporacyjnej, zaangażowania politycznego i działalności lobbingsowej, polityk i szkoleń antykorupcyjnych, praktyk płatniczych oraz relacji z dostawcami, wynagrodzeń zarządu powiązanych z celami ESG oraz systemów zarządzania ryzykiem związanym ze zrównoważonym rozwojem.

Nowością wprowadzoną przez CSRD jest obowiązek raportowania zgodnie z ESRS – Europejskimi Standardami Raportowania Zrównoważonego Rozwoju (European Sustainability Reporting Standards), opracowanymi przez EFRAG – Europejską Grupę Doradcą ds. Sprawozdawczości Finansowej (European Financial Reporting Advisory Group). Standardy te są zgodne z międzynarodowymi wytycznymi, takimi jak TCFD, SASB i GRI, co pozwala na ujednoczenie raportowania w skali globalnej. Dodatkowo raporty będą musiały być składane w formacie XBRL, co umożliwi ich automatyczną analizę i porównywanie. Wszystkie raporty ESG będą podlegały audytowi w celu zapewnienia ich wiarygodności i zgodności z wymogami dyrektywy.

Ważne

XBRL, czyli rozszerzalny język sprawozdawczości finansowej (*Extensible Business Reporting Language*) to język znaczników XML, który służy do elektronicznego raportowania i wymiany informacji finansowych oraz niefinansowych. Jest standardem stosowanym w raportowaniu korporacyjnym, w tym w ramach CSRD (Corporate Sustainability Reporting Directive) i ESRS (European Sustainability Reporting Standards).

ESRS, czyli Europejskie Standardy Sprawozdawczości Zrównoważonego Rozwoju, określają szczegółowe wymagania dotyczące raportowania ESG przez firmy objęte dyrektywą CSRD. Ich celem jest zapewnienie jednolitości, porównywalności i transparentności informacji o wpływie przedsiębiorstw na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny.

Standardy ESRS składają się z:

- 1) Standardów obowiązkowych – ESRS 1 i ESRS 2 – ogólnych zasad raportowania oraz ujawnień informacji, obowiązkowych dla wszystkich firm;
- 2) Standardów tematycznych – obejmujących trzy obszary ESG:
  - a) ESRS E1–E5 – Środowisko (*Environmental*) – zmiany klimatu, gospodarka obiegu zamkniętego, zasoby wodne i bioróżnorodność,
  - b) ESRS S1–S4 – Społeczeństwo (*Social*) – w tym prawa człowieka, warunki pracy, wpływ na społeczności i łańcuch dostaw,
  - c) ESRS G1 – Ład korporacyjny (*Governance*) – struktura zarządzania, etyka biznesowa, przeciwdziałanie korupcji.

7. ESRS tematyczne

W ramach Europejskich Standardów Raportowania ESG (ESRS) wyróżnia się pięć standardów dotyczących kwestii środowiskowych, oznaczonych jako E1, E2, E3, E4 i E5. Standardy te obejmują szerokie spektrum zagadnień związanych z ochroną środowiska, w tym zarządzanie zasobami naturalnymi, zmniejszanie wpływu na klimat oraz ochronę bioróżnorodności. W obszarze społecznym wyróżniono cztery standardy – S1, S2, S3 i S4 – które koncentrują się na aspektach takich jak: prawa człowieka, warunki pracy, różnorodność, integracja społeczna, a także wpływ działalności przedsiębiorstw na lokalne społeczności. Z kolei standard G1 szczegółowo reguluje kwestie związane z przejrzystością, odpowiedzialnością zarządu oraz etyką biznesową, w zakresie ładu zarządczego.

7.1. Wskaźniki środowiskowe

ESRS E1 odnosi się do długotrwałych i systematycznych zmian klimatycznych, spowodowanych działalnością człowieka, szczególnie emisją gazów cieplarnianych. Standard ten obejmuje wpływ przedsiębiorstwa na zmiany klimatu oraz działania mitygujące, w tym dostosowywanie firmy do rzeczywistych i przewidywanych zmian klimatycznych. Wskaźnik E1 jest istotny dla większości firm, ponieważ niemal każdy produkt lub usługa wiąże się z emisją gazów cieplarnianych.

ESRS E2 dotyczy wpływu działalności przedsiębiorstwa na zanieczyszczenie środowiska, szczególnie zanieczyszczenia powietrza, wody i gleby, a także produkcję, dystrybucję i komercjalizację substancji szkodliwych.

ESRS E3 koncentruje się na wpływie, jaki przedsiębiorstwa mają na zasoby wodne i morskie. Obejmuje zapobieganie negatywnym wpływom na te zasoby, w tym ochronę wód, zmniejszenie zużycia wody oraz działania zgodne z celami Europejskiego Zielonego Ładu w zakresie czystej wody, zdrowej gleby i bioróżnorodności.

ESRS E4 dotyczy ochrony bioróżnorodności, w tym ochrony różnych gatunków, ekosystemów oraz działań, które mają na celu ich odbudowę. Standard ten obejmuje również plany przedsiębiorstwa dotyczące poszanowania granic planetarnych oraz zmiany systemów lądowych w celu ochrony różnorodności biologicznej.

ESRS E5 odnosi się do gospodarki o obiegu zamkniętym i koncentruje się na efektywnym wykorzystywaniu zasobów, minimalizowaniu odpadów oraz promowaniu recyklingu. Standard ten obejmuje wpływ przedsiębiorstwa na zużycie zasobów, w tym wyczerpywanie zasobów nieodnawialnych oraz działania na rzecz eliminowania odpadów i regeneracji przyrody.

7.2. Wskaźniki społeczne

ESRS S1 dotyczy wpływu działalności przedsiębiorstwa na pracowników, zarówno zatrudnionych na umowę o pracę, jak i na podstawie innych form zatrudnienia. Obejmuje zarządzanie wpływem na warunki pracy, prawa pracownicze oraz równe szanse.

ESRS S2 koncentruje się na wpływie przedsiębiorstwa na pracowników w łańcuchu wartości, obejmuje zarówno skutki pozytywne, jak i negatywne oraz zarządzanie ryzykami związanymi z zależnościami od pracowników.

ESRS S3 dotyczy wpływu działalności przedsiębiorstwa na lokalne społeczności. Obejmuje analizę skutków pozytywnych i negatywnych zarówno działalności samego przedsiębiorstwa, jak i jego łańcucha wartości na dotknięte społeczności.

ESRS S4 odnosi się do wpływu działalności przedsiębiorstwa na konsumentów i użytkowników końcowych, w tym zarządzanie ryzykami i możliwościami związanymi z tymi wpływami.

7.3. Wskaźniki ładu korporacyjnego

ESRS G1 dotyczy przejrzystości i zrównoważonych praktyk zarządzania, w tym kultury korporacyjnej, relacji z dostawcami, unikania korupcji, zaangażowania politycznego, ochrony sygnalistów oraz dobrostanu zwierząt. Standard ten ma na celu wspieranie transparentnych praktyk biznesowych na korzyść wszystkich interesariuszy.

Ważne

Dotychczas powszechnie używano określeń takich jak „raport niefinansowy” czy „raport ESG”. Jednak zgodnie z terminologią przyjętą w CSRD, najbardziej precyzyjnym określeniem jest „sprawoz-

dawczość zrównoważonego rozwoju”. W języku potocznym nadal stosuje się wymiennie różne nazwy, takie jak „raport ESG”, „raport niefinansowy” czy „raport zrównoważonego rozwoju”. Zachęca się jednak do stosowania jednolitej terminologii, w związku z czym w niniejszej publikacji używana będzie forma „sprawozdawczość zrównoważonego rozwoju”.

Warto podkreślić, że mówimy o sprawozdawczości, a nie o zobowiązaniu do osiągania określonych celów czy benchmarków. Podmioty objęte obowiązkiem raportowania zobowiązane są co prawda do dostarczania rzetelnych informacji o swoim wpływie na środowisko, społeczeństwo i ład korporacyjny, ale nie są zobligowane do realizacji określonych wyników.

8. Tematy specyficzne dla organizacji

Oprócz obowiązkowego raportowania informacji wynikających z analizy podwójnej istotności, firma może – a czasem nawet powinna – uwzględnić dodatkowe informacje, które są dla niej szczególnie istotne. Takie tematy nazywamy tematami specyficznymi dla organizacji (*entity-specific disclosures*).

Podczas opracowania swoich ujawnień, jednostka starannie analizuje:

- 1) porównywalność między jednostkami przy dalszym zapewnianiu przydatności przekazywanych informacji, z uwzględnieniem faktu, że porównywalność w przypadku ujawnień specyficznych dla jednostki może być ograniczona. Jednostka rozważa, czy dostępne i odpowiednie ramy, inicjatywy, standardy sprawozdawczości i wskaźniki referencyjne (takie jak materiały techniczne wydane przez Radę Międzynarodowych Standardów Zrównoważonego Rozwoju lub Globalną Inicjatywę Sprawozdawczą) zapewniają elementy, które mogą w jak największym stopniu służyć wspieraniu porównywalności;
- 2) porównywalność na przestrzeni czasu – spójność metod i ujawnianych informacji ma zasadnicze znaczenie w zakresie osiągnięcia porównywalności na przestrzeni czasu (ESRS 1, AR 4).

Dalsze wytyczne, które dotyczą opracowywania ujawnień specyficznych dla jednostki można znaleźć dzięki uwzględnieniu informacji wymaganych na podstawie tematycznych ESRS, które dotyczą podobnych kwestii związanych ze zrównoważonym rozwojem (ESRS 1, AR 5).

Jeśli firma zauważy, że istnieją istotny wpływ, znaczące ryzyko lub szansa, które nie są wprost ujęte w standardach ESRS, ale mają znaczenie dla inwestorów, klientów czy innych interesariuszy, powinna je ujawnić. Podobnie, jeśli już istnieje obowiązek ujawnienia danego tematu (np. wpływu na klimat), ale ze względu na specyfikę działalności potrzebne są dodatkowe dane lub wskaźniki, również warto je włączyć do raportu.

Takie dodatkowe ujawnienia mogą opierać się na:

- 1) wytycznych branżowych (np. SASB, GRI, IFRS);
- 2) najlepszych praktykach z sektora;
- 3) zapytaniach i oczekiwaniach interesariuszy;
- 4) przepisach krajowych i międzynarodowych spoza CSRD.

Zasadniczo istnieją dwa przypadki, kiedy temat raportowania staje się specyficzny:

- 1) firma identyfikuje istotny temat, który nie jest objęty standardami ESRS (np. istotny wpływ z punktu widzenia lokalnych społeczności, który nie został opisany w standardach);
- 2) firma uznaje, że potrzebuje więcej szczegółów niż przewiduje ESRS, aby zapewnić kompletność i przejrzystość (np. dodatkowy wskaźnik efektywności środowiskowej, który jest kluczowy dla jej sektora).

W przypadku rozpatrywania tematów specyficznych, ważne jest, aby zachować porównywalność:

- 1) z innymi firmami – o ile to możliwe, warto sięgać po uznane standardy i wskaźniki, które ułatwią porównania z rynkiem;
- 2) w czasie – kluczowe jest, aby co roku używać tych samych metod i wskaźników, ponieważ to pozwala pokazać postęp lub jego brak.

Poniższa tabela przedstawia przykładowe tematy specyficzne (*entity-specific*) zidentyfikowane przez przedsiębiorstwa z różnych sektorów gospodarczych w okresie sprawozdawczym obejmującym 2024 r.

Tabela 1. Tematy specyficzne w raportach ESG

Nazwa raportu	Temat specyficzny	Branża
Solar Annual Report 2024	E1 – Sprzedaż produktów i rozwiązań z obszaru energii odnawialnej	Elektryka, ogrzewanie i hydraulika
Ørsted Annual Report 2024	E1 – Emisje gazów cieplarnianych poza zakresem 1–3	Energia odnawialna
A.P. Moller – Maersk Annual Report 2024	E1 – Wydajność na oceanie – Wskaźnik operacyjny efektywności energetycznej (EEOI) G1 – Etyka danych oraz AI G1 – Przejrzystość podatkowa	Transport morski, logistyka kontenerowa i energetyka
Sprawozdanie z działalności Grupy Kapitałowej Banku Pekao S.A. za 2024 r.	E1 – Zrównoważone finanse S4 – Edukacja finansowa G1 – Przejrzystość podatkowa G1 – Cyberbezpieczeństwo (i bezpieczeństwo danych)	Finansowa – Bank
Sprawozdanie Zarządu z działalności Banku Millennium S.A. i Grupy Kapitałowej Banku Millennium S.A. za 2024 r.	S4 – Bezpieczeństwo środków powierzonych	Finansowa – Bank
Annual Report for 2024 of Danica Pension, Livsforsikring-saktieselskab	S4 – Świadczenie usług i rozwiązań finansowych dla ludzi i biznesu	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa – Towarzystwo ubezpieczeniowe
Demant Annual Report 2024	S4 – Świadomość w zakresie zdrowia słuchu	Aparaty słuchowe, protetyka słuchu i diagnostyka

Nazwa raportu	Temat specyficzny	Branża
Novo Nordisk Annual Report 2024	S4 – Ochrona i jakość życia pacjentów G1 – Bioetyka	Opieka zdrowotna
Spar Nord Annual Report 2024	G1 – Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu G1 – Nadużycie finansowe G1 – Bezpieczeństwo informacji G1 – Zarządzanie danymi	Finansowa – Bank
Vestas Annual Report 2024	G1 – Przejrzystość podatkowa G1 – Ryzyko związane z cyberbezpieczeństwem	Energia odnawialna
Genmab 2024 Annual Report	G1 – Cyberbezpieczeństwo	Farmacja i biotechnologia

Źródło: Opracowanie własne

9. Należyta staranność – fundament odpowiedzialnego działania

W procesie zarządzania wpływem przedsiębiorstwa na środowisko i społeczeństwo szczególne miejsce zajmuje należyta staranność (*due diligence*), która stanowi kluczowy element współczesnych standardów ESG. Mimo że dyrektywa CSRD nie nakłada obowiązku przeprowadzania należytej staranności, to jednoznacznie odnosi się do jej rezultatów jako podstawy w procesie identyfikacji istotnych wpływów, ryzyk i szans w ramach analizy podwójnej istotności.

Należyta staranność to proces, w ramach którego jednostki identyfikują rzeczywiste i potencjalne negatywne, związane z ich działalnością, wpływy na środowisko i ludzi, zapobiegają im, łagodzą je i rozliczają się z działań, jakie podejmują, aby im przeciwdziałać. Obejmuje zarówno wpływy, które wynikają z własnych operacji jednostki, jak i jej łańcucha wartości – zarówno w górę (dostawcy), jak i w dół (dystrybutorzy, użytkownicy produktów i usług) – oraz te wpływy, które wynikają z relacji biznesowych.

Proces należytej staranności jest zakorzeniony w międzynarodowych standardach, takich jak wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka (UNGPs) oraz wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych (zob. ESRS 1, pkt 59).

9.1. Rola należytej staranności w kontekście ESRS

Zgodnie z wymogami ESRS, wyniki należytej staranności mają charakter informacyjny. To właśnie one dostarczają danych wejściowych do oceny istotnych wpływów, ryzyk i szans, które są podstawą procesu raportowania zrównoważonego rozwoju. Szczególnie podkreślana jest tu potrzeba priorytetyzacji wpływów – tam, gdzie nie jest możliwe natychmiastowe zaradzenie wszystkim zidentyfikowanym problemom, organizacja po-

winna działać w pierwszej kolejności tam, gdzie wpływy są najbardziej dotkliwe i/lub prawdopodobne.

Co istotne, ESRS nie narzucają firmom obowiązku wdrażania należytej staranności. Obowiązek ten wynika z osobnej regulacji – dyrektywy CSDDD (Corporate Sustainability Due Diligence Directive). Pomimo to, CSRD zobowiązuje jednostki do ujawnienia wyników działań podejmowanych w ramach należytej staranności, jeśli takie działania mają miejsce, a zwłaszcza w odniesieniu do wpływów na ludzi oraz środowisko.

9.2. Źródła odniesienia

Proces należytej staranności, o którym mowa w ESRS, opiera się na trzech kluczowych dokumentach międzynarodowych:

- 1) Wytyczne ONZ dotyczące biznesu i praw człowieka (UNGPs);
- 2) Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych;
- 3) Wytyczne OECD dotyczące należytej staranności w celu odpowiedzialnego prowadzenia działalności gospodarczej.

Należyta staranność jest procesem ciągłym, dynamicznym, osadzonym w strategii i strukturze zarządzania przedsiębiorstwem. Ma ona charakter proaktywny i obejmuje również działania zapobiegawcze, a nie tylko reakcję na zaistniałe szkody.

9.3. Powiązania między należyłą starannością a ujawnieniami w ESRS

Poniższa tabela przedstawia zestawienie kluczowych elementów należytej staranności z odpowiadającymi im obszarami wymaganych ujawnień, w oświadczeniu na temat zrównoważonego rozwoju (zgodnie z ESRS 2, Dodatek A, AR.10).

Tabela 2. Przykładowe rozłożenie elementów procesu należytej staranności w oświadczeniu dotyczącym zrównoważonego rozwoju

Podstawowe elementy procesu należytej staranności	Przykłady powiązanych punktów w oświadczeniu dotyczącym zrównoważonego rozwoju
Uwzględnienie należytej staranności w ładzie korporacyjnym, strategii i modelu biznesowym	Sekcja dotycząca strategii i ładu organizacyjnego (ESRS 2 SBM i GOV)
Współpraca z zainteresowanymi stronami na wszystkich etapach procesu	Ujawnienia dotyczące zaangażowania interesariuszy (ESRS 2 SBM-2, S1-8, S3-2, S4-2)
Identyfikacja i ocena rzeczywistych i potencjalnych niekorzystnych wpływów	Sekcja wpływów, ryzyk i szans (ESRS 2 IRO, SBM-3)
Podejmowanie działań w celu ograniczenia zidentyfikowanych niekorzystnych wpływów	Opis podejmowanych działań (ESRS E1–E5, S1–S4, G1 – w zależności od tematu)
Monitorowanie skuteczności działań i raportowanie ich efektów	Mierniki i cele ujawniane w tematycznych standardach (ESRS E/S/G)

Źródło: Opracowanie własne

Podstawa prawna:

- dyrektywa 2013/34/UE,
- dyrektywa CSRD,
- dyrektywa NFRD,
- art. 1 ZmRachunku25.

Mateusz Masiak

Rozdział II. Kontekst biznesowy analizy podwójnej istotności

Dla nowoczesnej firmy ESG jest już nie tylko wymaganą odpowiedzią na regulacje, lecz także fundamentem budowania strategii biznesowej i narzędziem do tworzenia trwałej wartości pozafinansowej. Organizacje, które wdrażają przejrzyste i rzetelne raportowanie, zyskują nie tylko reputację odpowiedzialnych i nowoczesnych, lecz także konkretne przewagi finansowe i operacyjne.

Poniżej przybliżamy najważniejsze powody, dla których raportowanie zgodne z CSRD – w tym przeprowadzenie analizy podwójnej istotności – oraz analiza tematów związanych z ESG powinny być traktowane jako istotny element zarządzania firmą.

1. Budowanie zaufania i reputacji wśród interesariuszy

Zarówno inwestorzy, jak i klienci oraz partnerzy biznesowi czy instytucje finansowe oczekują od firm przejrzystości i odpowiedzialności. Raport Zrównoważonego Rozwoju jest narzędziem komunikacji, które pozwala wykazać, że organizacja:

- 1) rozumie swoje oddziaływanie na otoczenie;
- 2) świadomie zarządza ryzykami i szansami;
- 3) jest gotowa na wyzwania związane z transformacją ku zrównoważonemu rozwojowi.

Firmy, które potrafią rzetelnie przedstawić swoje dane ESG, budują przewagę konkurencyjną i zdobywają zaufanie rynku, co przekłada się na lojalność klientów, łatwiejsze nawiązywanie partnerstw i silniejszą pozycję przetargową.

2. Lepsze zarządzanie ryzykiem

Raportowanie zgodne z CSRD wymaga od organizacji identyfikacji i oceny ryzyk ESG. To w praktyce przekłada się na lepsze przygotowanie organizacji na różnorodne scenariusze rozwoju sytuacji rynkowej i regulacyjnej.

Dzięki temu firmy:

- 1) są bardziej odporne na zmiany otoczenia (np. nowe przepisy, skutki zmian klimatycznych, presję społeczną);
- 2) mogą wcześniej dostrzec zagrożenia i wdrożyć działania korygujące;
- 3) budują wewnętrzne procedury, które pozwalają na szybsze i skuteczniejsze reagowanie na kryzysy.

3. Ułatwiony dostęp do finansowania

Współczesny sektor finansowy przywiązuje coraz większą wagę do jakości zarządzania ESG. Banki, fundusze inwestycyjne i inne instytucje finansowe:

- 1) uzależniają swoje decyzje inwestycyjne od wyników ESG firm;
- 2) oferują preferencyjne warunki finansowania dla przedsiębiorstw, które realizują strategię zrównoważonego rozwoju;
- 3) kierują środki na zielone i społeczne projekty, które są odpowiednio udokumentowane w raportach ESG.

Rzetelny wynik raportu, zgodny z CSRD, staje się przepustką do tańszego kapitału, a także do nowych źródeł finansowania, takich jak zielone obligacje czy fundusze wspierające transformację energetyczną.

4. Przygotowanie na przyszłe wymogi i zmiany regulacyjne

Dyrektywa CSRD stanowi element szerszej agendy legislacyjnej UE, która stopniowo będzie wprowadzać nowe regulacje i obowiązki dla firm w obszarze zrównoważonego rozwoju. (np. dyrektywy o należytej staranności w łańcuchu dostaw – CSDDD, rozszerzona taksonomia UE itp.).

Przedsiębiorstwa, które już teraz inwestują w solidny system raportowania ESG:

- 1) zyskują przewagę czasową w dostosowaniu się do nowych regulacji;
- 2) unikają kosztownych i chaotycznych działań dostosowawczych w przyszłości;
- 3) budują wewnętrzne kompetencje, które pozwolą im sprawnie reagować na zmiany otoczenia prawnego.

5. Wzrost efektywności i innowacyjności

Proces badania ESG i przygotowywania raportów CSRD to nie tylko analiza danych, lecz także szansa na identyfikację obszarów do optymalizacji. Dzięki analizie danych i raportowaniu firmy coraz częściej dostrzegają:

- 1) jak mogą efektywniej wykorzystywać zasoby (np. energię, wodę, surowce);
- 2) jak mogą ograniczyć koszty operacyjne i zmniejszyć wpływ na środowisko;
- 3) jak rozwijać nowe produkty i usługi, które odpowiadają oczekiwaniom rynku w zakresie zrównoważonego rozwoju.

ESG staje się źródłem innowacji i przewagi technologicznej, które pomagają firmie lepiej odpowiadać na potrzeby współczesnych konsumentów i partnerów.

6. Wzrost wartości firmy i jej długoterminowej stabilności

W dalszej perspektywie firmy, które odpowiedzialnie podchodzą do ESG, wykazują się:

- 1) większą odpornością na wahania rynkowe;
- 2) lepszymi wynikami finansowymi;
- 3) niższą podatnością na kryzysy reputacyjne i prawne.

Zrównoważony rozwój, raportowanie zgodne z CSRD i prowadzenie rzetelnych analiz ESG spółki to inwestycja w przyszłość firmy – w jej wiarygodność, odporność, innowacyjność i wartość rynkową. Przedsiębiorstwa, które świadomie podejmują wysiłek przygotowania raportu, budują przewagę, która z czasem stanie się fundamentem ich sukcesu w dynamicznie zmieniającym się otoczeniu gospodarczym.

Podstawa prawna:

- dyrektywa 2022/2464/UE.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl